

Protokoll 8/2019

fört vid Fastighetsnämndens sammanträde tisdagen den 29 oktober 2019 kl. 16:30-16:40, Bråvallasalen

Ledamöter

Dennis Wedin (M) Ordförande
Jan Valeskog (S) Vice ordförande
Jan Tigerström (M)
Fredrik Wallner (M)
Hans Breismar (M)
Emilie Fors (L)
Martin Hansson (MP)
Isak Kupersmidt (C)
Lars Bäck (V)
Siri Källgren (V)
Peter Wallmark (SD)
Isabella Hagnell (S) ersätter Linda Agetoft (S)
Susanne Urban (V) ersätter Mattias Eriksson (S)

Ersättare

John Myhrman (M)
Anders Karlsson (M)
Lisa Lundgren (MP)
Lisa Fuglesang (KD)
Göran Ek (SD)

Övriga närvarande

Håkan Falk Förvaltningschef
Carina Jonsson Tjänsteman
Katja Rosenlind Förvaltningssekreterare
Jonas Uebel Tjänsteman
Anna Wahlström Tjänsteman
Daniel Carlsson Mård Borgarrådssekreterare
Åse Geschwind Nämndsekreterare
Adam Valli Löfgren Borgarrådssekreterare
Reza Etemad Personalföreträdare
Magnus Sundin Personalföreträdare

Justerare

Dennis Wedin, Jan Valeskog

Datum för justering

2019-10-29

Paragraf

§7

Sekreterare

Åse Geschwind

§ 7**Revidering av Stockholms stads Vision 2040. Remissvar**

FSK 2019/484

Beslut

Fastighetsnämnden beslutar enligt fastighetskontorets förslag:

1. Fastighetsnämnden beslutar att godkänna och överlämna kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Fastighetsnämnden beslutar att omedelbart justera ärendet.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

1) Ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M), Emilie Fors (L), Martin Hansson (MP), Isak Kupersmidt (C) och Peter Wallmark (SD) föreslår (se beslutet).

2) Vice ordföranden Jan Valeskog m.fl. (S) föreslår att nämnden avslår förvaltningens förslag till beslut samt att därutöver anföra följande:

Inledningsvis vill vi konstatera att antagande av nya visioner vart fjärde år riskerar innebära att långsiktigheten och tilltron till färdriktningen blir begränsad. Vision 2030 fungerade som vision för staden i närmare 8 år. Det finns mycket som talar för att Vision 2040 – Ett Stockholm för alla skulle ha tillåtits att verka motsvarande tid för att garantera långsiktighet och kontinuitet i stadens verksamheter.

Med detta sagt bör det finnas starka skäl om man ändå väljer att revidera en vision som stadens verksamheter framgångsrikt jobbat för. De starka skälen går knappast att utläsa av ärendet utan får snarare ses i ljuset av att den dåvarande borgerliga oppositionen, vid antagandet av Ett Stockholm för alla, uttalade ambitionen att upphäva visionen vid ett maktskifte.

Det formella skälet för att vilja upphäva visionen var uppfattningen att den förankrats för dåligt. När samma borgerliga opposition nu i majoritet presenterar ett förslag till ny vision är det ett dokument som på intet sätt processats tillsammans med några andra aktörer utanför rotlarnas och stadsledningskontorets slutna värld (än möjligtvis med undantag av en utvald reklambyrå). Hade de borgerliga

partierna menat allvar med sin uppfattning från tidigare behandling skulle ärendet ha hanterats annorlunda.

Med det sagt är det varje majoritets möjlighet att föreslå en ändring av vision. I detta fall väljer den borgerliga majoriteten att medvetet distansera sig från målet ett Stockholm för alla. Det är begripligt sett till den förda politiken.

När hyresrätter säljs ut och färre bostäder produceras och när skatten sänks på bekostnad av skolans, omsorgens och kulturens förutsättningar så kan man inte självklart utgå från att det upplevs som steg på vägen mot en stad för alla.

Även om vi i grunden uppskattar och instämmer med de delar, som i stort överensstämmer med den gällande visionen, som strävar efter att Stockholm ska vara en öppen stad där alla kan vara den de är så tycker vi att det finns stora problem med det förslag som nu remitterats.

I grunden handlar det om att diskrepansen mellan det som står i visionen och det som är den faktiska politiken är alltför stor.

Låt oss bara peka på några tydliga illustrationer.

- *Stockholm ska vara en av världens tryggaste städer.* Det är naturligtvis en gemensam målsättning för oss alla. I verkligheten har dock antalet skjutningar aldrig varit så höga som nu och samtidigt minskas resurserna till förebyggande arbete.
- *Ett målmedvetet arbete för säkerhet och trygghet har minskat risken för brott, olyckor och oönskade händelser.* Ytterligare ett mål alla är överens om, men som rimmar illa med att majoriteten ännu inte genomfört en krisledningsövning för staden.
- *I Stockholm känner invånarna sig delaktiga och har inflytande.* Det vill vi alla – men det är i skarp kontrast mot den borgerliga majoritetens beslut att avlösa stadsdelsnämnderna på ekonomiska resurser för lokal demokrati.
- *Stadens förskolor och skolor är väl ansedda och håller en hög kvalitet.* Även här ett mål som vi alla delar men som knappast blir verklighet av en underfinansierad budget som gör att utbildningsförvaltningen samt flertalet skolor och förskolor går med underskott.
- *Stockholm har en välfungerande arbetsmarknad som skapar en hög sysselsättning.* Så viktigt men just nu är utvecklingen den motsatta. Minskade ambitioner för arbetsmarknads- och utbildningspolitik gör att antalet

i behov av försörjningsstöd på grund av arbetslöshet har ökat alla årets månader.

- *Ett aktivt tillgänglighetsarbete och ändamålsenligt stöd skapar förutsättningar för personer med funktionsnedsättning att delta fullt ut.* Det borde vara en självklarhet men samtidigt översvämmas staden av elsparkcyklar som hindrar framkomlighet och omsorgen om personer med funktionsnedsättning fick 2019 den lägsta uppräknigen på åtskilliga år.
- *Yrkeskunnandet hos alla de som arbetar inom välfärden tas tillvara och är en utgångspunkt för allt kvalitetsarbete.* Det kunde man ju önska men i själva verket har åtskilliga förslag för tryggare anställningar för välfärdsarbetare avslagits under året och stadens personal- och jämställdhetsutskott har lagts ned.
- *I det sociala arbetet finns tydligt fokus på det förebyggande arbetet och tidiga insatser.* Jodå, om man bortser från att stadsdelarna fick 66 miljoner kronor mindre till barn, kultur och fritid vilket nu syns i många av de åtgärder som skapar förebyggande insatser.
- *I Stockholm är ingen äldre ofrivilligt ensam eller socialt isolerad.* En så central uppgift för oss alla men hittills har den enda tydliga insatsen handlat om att stoppa utbyggnaden av aktivitetscenter och mötesplatser.
- *Stockholm är en äldrevänlig stad där äldres behov finns med i hela samhällsplaneringen* vore ett bra mål om det inte vore för att Micasa i verkligheten tvingats stoppa projekt för nya äldreboenden.
- *Näringslivet stöds av ett effektivt och hållbart transportsystem. Arlanda är ett nav med globala och nationella kopplingar.* Absolut viktigt. Emellertid leder ju beslutet att bevara Bromma flygplats till att regionen inte kraftsamlar kring Arlanda och att direktlinjer längs ned (senast till Los Angeles).
- *En hög och kontinuerlig takt i stadsbyggandet skapar en välfungerande bostadsmarknad.* Så var fallet under förra mandatperioden. Denna präglas istället av halverade byggprognoser, drastiskt minskat antal bostäder i antagna detaljplaner och färre markanvisade lägenheter i så gott som alla kategorier.
- *I alla stadsdelar finns ett brett utbud av bostäder med olika upplåtelseformer.* Sagt samtidigt som den politiska majoriteten stoppat hyresrätter i områden där det saknas sådana, exempelvis i delar av Bromma och Stureby.

- *Det skapar en levande stad där alla barn och ungdomar erbjuds en trygg och inspirerande uppväxtmiljö med plats för lek, kreativitet och vila. Men inte om man bor i Skarpnäck och vill ta del av parklekarna. Flera är tills vidare stängda.*
- *All stadsutveckling genomförs av hållbar energianvändning, miljöanpassade transporter och resurseffektiva kretslopp. Det gör det ju obegripligt att kommunfullmäktiges borgerliga majoritet avslagit kravet på en strategi med konkreta insatser för en klimatneutral byggsektor.*
- *I den täta och blandade staden är gång-, cykel- och kollektivtrafik de självklara valen. Förutsatt att trottoaren och gångbanan i framtiden blir skottad.*
- *Stockholms utbyggda kollektivtrafik är attraktiv och tillgänglig. Möjligtvis med sikte på 2040 eftersom den nuvarande majoriteten flera gånger avslagit förslag om att tidigarelägga tunnelbaneutbyggnaden genom förskottering. I själva verket leder nuvarande politik till mer trängsel under lång tid och till att bilen blir ett fortsatt attraktivt vägval.*
- *Biblioteken är viktiga mötesplatser för kultur- och samhällsfrågor som främjar barns och ungas läslust och lust att lära. Nedstängda bibliotek, nedlagt bokkollo och inställda skolbesök talar ganska mycket ett annat språk.*
- *Kulturskolan är tillgänglig och jämlik och når barn och unga i hela staden med en bred blandning av musik, dans, teater och konst. Bra målsättning. Lätt att dela. Men vägen dit är inte uppsagd personal, inställda kurser och anmälningsskaos.*
- *Besöksnäringen är stark och bidrar till den internationella attraktionskraften och till sysselsättning och tillväxt i regionen. Gör ju stoppet av Nobelcenter och det ljumna engagemanget för OS obegripligt.*
- *Återvinning och återbruk är en naturlig del av stockholmarnas vardag. Dock inte om man vill återvinna innan klockan 10.00 på vardagar. Då är återvinningscentralen stängt till följd av borgerligt beslut att avslå ökat öppethållande.*
- *I stadens verksamheter förenas höga ambitioner för välfärden med omfattande investeringar och en stabil och långsiktig hållbar ekonomi. Standard an Poor's har varnat för sjunkande kreditbetyg och stadsledningskontoret har återkommande varje månad varnat för den icke hållbara ekonomi som nuvarande politik innebär.*

- *Världens bästa skola finns på Järva, Skärholmen har den hippaste konsthallen i norden. I Farsta trängs sverigeeliten med de glada amatörerna i de ultramoderna idrottsanläggningarna. Tätheten bland restaurangerna i Hagsätra-Rågsved är svårslagen. Författarna till visionen pekar själva ut detta som drömmar. Det är bra att ha drömmar – men ska de bli verklighet behöver politiken driva åt det hållet. Låt oss konstatera att nuvarande majoritet inte räknat upp den socioekonomiska ersättningen till förskolor på bland annat Järva, att anslagen till kultur minskats rekordmycket samt att den enda stora idrottsinvesteringen som gjorts är i innerstaden och inte i ytterstaden. Vad staden gjort för restaurangutbudet i Rågsved vet vi faktiskt inte.*
- *Stadsdelar som växt samman. De tio utpekade sambanden är en viktig del av översiktsplaneringen. När det första, mellan Bromsten och Rinkeby, skulle realiseras stoppades det i stadsbyggnadsnämnden av den borgerliga majoriteten. Inga andra initiativ har ännu tagits för att realisera sambanden.*

Listan på områden där de fina orden inte stämmer med vad som genomförts kunde varit längre. Det är inget fel att ha ambitioner som går utöver vad man hittills genomfört. Tvärtom är det en naturlig del av en vision som utvecklar staden på sikt. Om det, på område efter område, däremot visar sig föras en politik som är motsatt mot de fina orden och när medborgarna upplever att visionen mer blir av en reklambyråprodukt än ett styrande dokument för vad som händer i stadens verksamhet blir värdet av visionen lägre.

I sin reservation, när Stockholm antog visionen om Ett Stockholm för alla, anförde de borgerliga partierna att visionen för mycket fokuserade på stadens egna verksamheter och vad dessa skulle göra. Det förslag till vision som nu presenterats har tagit intryck av denna kritik och avstår nästan helt från att precisera vad stadens verksamheter ska göra för att uppnå önskelistan. Vi tror att det riskerar innebära en svagare måluppfyllelse och i förlängningen att det inte bidrar till möjligheternas Stockholm.

Vi anser därför att stadens verksamheter även framgent bör arbeta i enlighet med den gällande visionen om Ett Stockholm för alla och att förslaget därmed bör avslås.

3) Lars Bäck m.fl. (V) föreslår att nämnden beslutar enligt fastighetskontorets förslag till beslut, samt att därutöver anföra följande:

Fastighetskontoret lyfter flera viktiga synpunkter på förslaget till vision för Stockholm. Kontoret konstaterar dock bland annat att ansatsen skulle kunna vara mer utmanande för att på så sätt skapa en tydlig riktning om vart staden är på väg. Fastighetskontoret påpekar även att vissa textavsnitt tenderar att snarare beskriva nuläge än önskat läge 2040, vilket riskerar att visionen kommer att leda till understimulering för verksamheten.

Vi delar kontorets uppfattning samt även övriga textmässiga förslag som presenteras i kontorets utlåtande.

Vi menar dock att nuvarande Visionen 2040 – *Ett Stockholm för alla*, som är utvecklad genom ett strategiskt och kunskapsbaserat arbete, även fortsättningsvis ska vara styrande för stadens utveckling. Vad som krävs är faktabaserade strategier som leder framåt, vilket Vision 2040 – *Möjligheternas Stockholm* saknar.

Vi observerar att visionen är inriktad på individens personliga utveckling och möjligheter att forma sitt eget liv. Samtidigt saknas målsättningar om möten och dialog mellan stadens invånare, för en demokratisk utveckling av staden som sker i dialog med dess invånare, och baseras på kunskaper och erfarenheter från invånarna.

Det saknas en vision om invånarna som aktiva, kritiska, skapande och sociala människor, istället ses människorna som producerande och konsumerande individer. I ett demokratiskt samhälle krävs det att flera människor än ”med fyra ögon” möts för att diskutera tillsammans.

I visionen står det att ”Stockholmare i alla åldrar och oavsett bakgrund studerar eller arbetar.” Har den blågröna majoriteten helt glömt bort pensionärerna i staden? Kommer invånarna inte ha rätt eller möjlighet att vara sjuka heller i den blågröna majoritetens framtida stad? Det står att den som flyttar till staden är ett välkommet bidrag till arbetskraften, med andra ord är den som inte bidrar till arbetskraften inte välkommen. Till och med konsten ska, enligt visionen, bidra till ökande attraktivitet och tillväxt.

Vi saknar skapande av mötesplatser för sociala och demokratiska möten och diskussioner mellan medborgarna, och hur olika slags kunskap ska tas tillvara för att bidra till att samhället kan anpassas till sina invånare och till sin tid.

Visionen innehåller ett antal målsättningar som kan ställas i tydlig polemik mot den politik som majoriteten samtidigt driver.

I visionen står det om rättigheter. Vi menar att bostäder är en av invånarnas rättigheter, ändå säljer majoriteten ut lägenheter i våra gemensamma bostadsbolag. Hur är det då tänkt att invånarna ska försäkras rätten till bostad?

Konstnärer ska bidra till en attraktiv stad, står det. Samtidigt planeras att ta ut marknadsmässiga hyror för konstnärernas ateljéer vilket riskerar att driva ut dem från innerstaden som enbart kan rymma verksamheter och invånare som har råd att betala marknadsmässiga hyror.

I visionen står det att skolorna ska vara likvärdiga. Forskningen visar entydigt på att nuvarande system med skolval leder till ökad skolegregation, och mindre likvärdighet, alltså tvärtom leda till en ökning av ojämlikhet. Det saknas en förklaring till hur likvärdiga skolor ska uppnås.

Infrastrukturen ska stärkas enligt visionen. Samtidigt höjs priset för att resa kollektivt – vilket bidrar till ökad ojämlika levnadsförhållanden.

Segregationen ska minskas. Det finns inget i planen som tyder på att bostäder med låga hyror kommer att bli jämnare fördelade över staden. Eftersom det inte tillkommer några bostäder med låga hyror på marknaden kommer dessa att vara fortsatt koncentrerade på samma platser. Sammantaget med att bostäder med höga hyror eller insatser byggs över hela staden, och att inkomstojämlikheten ökar, kommer trångboddheten och kötiden för bostäder med lägre hyror att fortsätta öka.

Miljö beskrivs som viktigt. Samtidigt betonas betydelsen av den digitala utvecklingen av stadens verksamheter. Men det nämns inget om hur staden ska förhindra ökad miljöförstöring som en ökad teknikanvändning skapar i andra länder i form av tungmetaller och gifter av olika slag. Det saknas även insikt om att för att vi ska kunna få ner koldioxidutsläppen till tillräckligt låga nivåer måste flyget kraftigt begränsas. Därför kan inte flyget i Arlanda längre bidra med de internationella kopplingarna. Tåget behöver ta en starkare roll här, liksom de tekniska lösningarna som finns för att ha internationella möten utan resor. Nedläggningen av flygplatsen i Bromma nämns inte.

Ett sista exempel från visionen ”I Stockholm är det alltid nära till ett tryggt, tillgängligt och inbjudande bibliotek med generösa öppettider” är närmast skrattretande då detta skrivs samtidigt som kraftiga nedskärningar genomförs på bibliotekens verksamhet.

Beslutsgång

Ordföranden Dennis Wedin (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M), Emilie Fors (L), Martin Hansson (MP), Isak Kupersmidt (C) och Peter Wallmark (SD).

Reservation

Vice ordföranden Jan Valeskog m.fl. (S) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Lars Bäck m.fl. (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Handlingar i ärendet

- FSK 2019/484-2 (Godkänd - R 1) Revidering av Stockholms stads Vision 2040. Remissvar
- FSK 2019/484-3 Bilaga 1 Möjligheternas Stockholm - Vision 2040, remissutgåva